

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ

*«Всі знання виростають з одного коріння - навколишньої дійсності,
мають між собою зв'язки, а тому повинні вивчатися у зв'язках»
Я. А. Коменський*

Використання інтегрованого підходу в організації освітнього процесу з дітьми раннього віку має загальнорозвивальний характер. Загальновідомо, що дитина від народження має природну потребу в пізнанні навколишнього світу. Тож завдання педагогів допомогти малюкам усвідомити системність та цілісність навколишнього світу через формування їхніх уявлень про людську сутність, тваринний, рослинний і предметний світ. Головне – навчити дитину різних способів пізнання навколишнього світу, зокрема:

- спостерігати і обстежувати;
- досліджувати й експериментувати на основі доступного для розуміння матеріалу, роблячи власні відкриття;
- розв'язувати домірні віку проблемні ситуації;
- спілкуватись з дорослими і однолітками.

Освітня робота з дітьми раннього віку з використанням інтегрованого підходу передбачає поєднання і взаємопроникнення різних видів дитячої діяльності – предметно-практичної, ігрової, музичної, театралізованої, конструкційної. Таке поєднання забезпечує повноту реалізації різнобічних можливостей дитини, сприяє формуванню цілісного сприймання нею навколишнього світу та її всебічному розвитку. Якщо під час предметного заняття вихователі розв'язують низку завдань, спрямованих на формування і розвиток знань, умінь і навичок дитини з однієї галузі знань, то в інтегрованому занятті поєднані знання з різних галузей, що дає змогу сформувати системні знання дітей. Під час інтегрованого заняття відбувається взаємопроникнення однієї діяльності в іншу. Межі такого поєднання розмиті, утім саме це і викликає у малюків найбільше задоволення і сприяє продуктивності їхньої діяльності. Модель організації освітнього процесу на засадах інтеграції спрямована не лише на формування в малюків знань, досвіду, умінь і навичок, а й на розкриття в кожній дитині її природних задатків. Такий підхід надає змогу вихованцям вийти за межі вузьких дисциплінарних завдань, виявити свої здібності на хвилі природного інтересу до різних видів дитячої діяльності.

Інтегровані заняття – чудовий спосіб систематизації освітнього процесу, формування цілісних знань дошкільників на основі глибокої диференціації і можливість застосування отриманих знань і умінь на практиці.

Систематичне проведення інтегрованих занять з дітьми раннього віку засвідчує низку їх переваг порівняно з іншими типами занять. Як правило, у традиційно організованому освітньому процесі потенційні можливості розвитку пізнавальних здібностей дітей раннього віку використовують

недостатньо. Інтегровані заняття – це динамічні заняття з постійною зміною видів діяльності і високим темпом роботи. Вони збуджують пізнавальний інтерес дитини, розкривають її внутрішній потенціал. На інтегрованих заняттях малюки мають змогу значно глибше пізнати навколишній світ. На інтегрованих заняттях діти повсякчас отримують все нові й нові знання. Причому педагоги добирають ці відомості так, аби вони систематично розширювали та доповнювали ті знання, що дитини вже опанувала. Це дає змогу вихователю регулярно закріплювати з дітьми вивчений матеріал та розвивати пам'ять малюків.

Постійне переключення малюка з одного виду діяльності на інший запобігає перенавантаженню і перевтомі дітей. За рахунок цього підвищується пізнавальний інтерес і відповідно – ефективність заняття. А можливість проведення кількох «предметних» занять, об'єднаних в одне, вивільняє для педагога час, коли він може організувати з дітьми ігри, розваги або ж дати їм змогу поспілкуватися між собою. Найголовнішою перевагою інтеграції є те, що вона розкриває можливості для творчості, самовираження й імпровізації як вихователя – під час розроблення і проведення інтегрованого заняття, так і дітей – під час розв'язування творчих завдань на заняттях.

Умови, необхідні для ефективного проведення інтегрованих занять:

- правильне визначення теми заняття;
- ретельний відбір програмового змісту та завдань;
- включення попереднього досвіду дітей у навчальний процес (використання методу апперцепції);
- продумане поєднання індивідуальних і групових форм роботи з дітьми;
- зміни видів діяльності дошкільників, - використання інтерактивних методів навчання, активізація розумової діяльності дітей на всіх етапах заняття;
- наявність високих професійних якостей вихователя, що забезпечить творчу співпрацю та взаємодії;
- наявність змістовного ігрового предметно-розвивального середовища, багато варіативного дидактичного матеріалу;
- обов'язкове врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей.

Інтегровані заняття – ефективний засіб для закріплення набутих дітьми мовленнєвих умінь та навичок і збагачення пізнавального досвіду з метою більш повного і глибокого розкриття теми, успішного розв'язання мовленнєвих та розумових завдань з різних розділів програми.

Структура інтегрованого заняття.

Хоча організація інтегрованого заняття – процес творчий, утім під час його проведення все ж варто дотримуватись певної структури.

I компонент

- організаційний етап – вихователь ставить перед дітьми мету діяльності та з'ясовує знання дітей з тієї чи іншої теми;
- мотиваційний – вихователь за допомогою ігрового прийому стимулює пізнавальний інтерес до теми.

II компонент

- етап новизни – вихователь ознайомлює дітей із новою інформацією і спрямовує їхню діяльність так, щоб вони самостійно змогли накласти її на знання, яких вони набули раніше. На цьому етапі варто утворити кілька підгруп дітей по 6-7 осіб і працювати з кожною підгрупою окремо.

III компонент

- етап узагальнення і закріплення знань – вихователь пропонує дітям розглянути наочний матеріал, пограти в розвивальні ігри, розв'язати практичні завдання, які узагальнять закріплять знання дітей.

IV компонент

- результативний – вихователь реалізує ідею теми, формуючи у дітей основи світогляду;
- узагальнювальний – вихователь підбиває підсумок заняття, аналізує засвоєння знань дітьми, реалізацію виховних цілей.

Наприкінці вивчення теми варто провести з дітьми підсумкове заняття, під час якого закріпити набуті знання. Інтегроване заняття – це заняття, яке не залишає байдужою жодної дитини. Адже відомо, діти сприймають навколишні явища по-різному. Хтось через художньо-продуктивну діяльність зором, сприйманням на дотик, хтось слухає через музику; на іншого через мовленнєву діяльність, магічно діє поетичне слово, для інших – мелодія красномовної прози. Для кожного щось домінує на такому занятті. Те, що ближче йому, рідніше.

Діти чекають таких занять, довго пам'ятають, черпають із них знання, в яких виникає потреба в майбутньому.

Такі заняття творяться не один день. Щоб закладені в них ідеї прийшли до маленьких сердець, спершу все повинно пройти через серце вихователя. Тоді тільки воно буде жити в дітях, жити думку і почуття.